

Secretariaat: G.M.H. van de Velde,
Vincent van Goghlaan 20,
7545 RN Enschede.
email: g.m.h.vandevelde@misc.utwente.nl
☎ 053 – 434 53 95

Stichting Lonneker Land

Aan Vliegwielen Twente Maatschappij
Regentesselaan 2
3818 HJ AMERSFOORT

Enschede, 11 juli 2008

Geachte mevrouw/mijnheer,

Hierbij geven wij de reactie van de Stichting Lonneker Land op het rapport “Een Vliegwielen voor Twente”.

Zienswijze Lonneker Land op “Een vliegwielen voor Twente”

Inleiding

De Stichting Lonneker Land wil aan de welvaart en het welzijn van Twente bijdragen door in het gebied tussen Oldenzaal, Hengelo, Enschede en Losser het kleinschalige landschap, de rijke natuur en de cultuurhistorie te bewaren, te versterken en de toegankelijkheid te vergroten. Dit gebied heeft immers door de geschiedenis de rol toebedeeld gekregen om, naast de bedrijvigheid in het westen van de netwerkstad en het wonen in de steden zelf, de wisselwerking met natuur en verleden te verzorgen. We betreuren het gebrek aan aandacht van het rapport voor deze taakverdeling in de ‘regionale hoofdinfrastructuur’. We constateren dan ook een ruime maat van verrommeling in de planning.

Het is vanuit deze visie op haar rol dat de stichting LL commentaar geeft op de nota “Een vliegwielen voor Twente”.

Doelstelling

Middenin het gebied ligt het voormalige militaire vliegveld Twenthe. Het VTM-rapport besteedt ruimschoots aandacht aan de waarden van het terrein. De opdracht aan de VTM om “de huidige vliegbasis te transformeren tot een vliegwielen voor een economisch sterker en duurzamer Twente” achten wij ongelukkig. Het is immers slechte ordening om de energiebron van een bedrijf in het “lunchpark” te zetten, ook al is alles duurzaam uitgevoerd.

Wij stellen dat die dingen geëntameerd moeten worden die compatibel zijn met de rol die het gebied speelt in Twente. Als wij dan kijken naar de uitwerking van de doelstellingen dan vinden we op pag. 12:

- De ontwikkeling van nieuwe natuur en versterking van ecosystemen

- Het inpassen van karakteristieke historische gebouwen en landschapselementen.
- Het toegankelijk maken van het gebied met nieuwe recreatieve netwerken en voorzieningen
- Het plaats bieden aan die hoogwaardige voorzieningen voor burgers en toeristen, die het moeten hebben van de hoofdfunctie van Lonneker Land, natuur, landschap, rust en stilte.

Deze doelstellingen, mits met zorg gekozen en uitgevoerd, zijn compatibel met de bovengenoemde rol voor het gebied. We steunen dan ook medische en zorgvoorzieningen zoals voorgesteld door DTB.

Daarnaast worden ook genoemd:

- Bijdragen tot multimodale bereikbaarheid van de regio per auto, trein, schip en vliegtuig. Voor een gebied dat omringd is door de EHS, is dit een zinloze en onmogelijke opgave met uitzondering van vliegen. Daarom wordt vliegen apart besproken.
- Uitbreiding van exclusief wonen passend bij landschap en occupatiegeschiedenis. Tot deze categorie behoren boerenbedrijven en landgoederen, waarbij in beide gevallen een economische eenheid bestaat tussen landbeheer en wonen. Wij menen dat particulier grondbezit in de vorm van NSW landgoederen -grotendeels toegankelijk voor het publiek-goed natuurbeheer kan verzorgen. Tegelijk beseffen we dat “wonen” elementen van stedelijkheid introduceert in de natuur en daarmee natuurbeleving schaadt. Een redelijk evenwicht kan gevonden worden met landgoederen op het vliegveld van minimaal 10 à 15 ha. Het overige wonen dient beperkt te blijven tot het Zuidkamp en het Prins Bernard Park.
- Het plaats bieden aan “high tech” research. Wij menen dat high tech research thuis hoort in het kennispark op en nabij de UT uit oogpunt van “facility sharing” en kennisuitwisseling.

Achtergrond

We waarderen de beschrijving van het gebied, in het bijzonder van het vliegveld. Het is inderdaad een natuurgebied met hoge waarde, zoals uitgebreid gedocumenteerd in de “Inventarisatie en Monitoring van Natuurwaarden op Defensierterreinen, Vliegveld Twenthe (1998)”.

Node missen we in de beschrijving hoe het met de burgerluchtvaart gegaan is in de naoorlogse periode. Men schoof aan bij Defensie. De overheid, gemeente en provincie, speelden een actieve rol en aanvankelijk, in de zeventiger jaren, zagen we een zekere groei. Het bedrijfsleven gaf een krachtige verbale ondersteuning, maar droeg niet bij. En nog in de militaire periode zette het verval in. Lijnvluchten kwamen en gingen en slechts de chartervluchten leken voor continuïteit te zorgen. We leren hieruit de lessen dat er

1. naast Flughafen Münster-Osnabrück geen grote behoefte is aan een vliegveld en
2. dat het bedrijfsleven geen substantiële bijdrage levert als er geen verwerving van vastgoed op het vliegveld tegenover staat.

Dramatisch was het verlies aan werkgelegenheid bij de sluiting in 2003. Meer dan 2000 banen verdwenen. Gelukkig is dit nauwelijks of niet in de statistieken terug te vinden en groeide de werkgelegenheid in Twente juist na 2003 sneller dan gemiddeld in Nederland. Wellicht reden om zorgvuldig met dit argument om te gaan. Overigens blijft de werkloosheid onder ongeschoolden het grootste probleem voor de regio. Inzetten van het vliegveld voor de oplossing ervan is helaas een ongeschikt middel .

Modellen

Voor ons is de belangrijkste functie van de modellen de verschillende bouwstenen voor de invulling van het gebied naar voren te brengen en hun bijdrage kwantitatief en kwalitatief te tonen.

Het heeft dan ook weinig zin om hier diep op in te gaan. Het T-Xchange model gaat een eind in de goede richting, maar vertoont te veel sporen van losse bijdragen die gedaan zijn om de economische indicator in de goede richting te duwen. De oppervlakkige visie op het begrip landgoed (zie boven) heeft ervoor gezorgd dat er middenin het gebied een groot woongebied is ontstaan.

Door gelijksoortige bestemmingen te bundelen in een ‘vlek’ zijn er tenslotte twee vlekkenplannen ontstaan, A en B.

We merken op dat de vlek “groen” in de legenda niet omvat wat gewoonlijk onder natuur begrepen wordt. Dit is het gevolg van het meenemen van de beekdalen bij de veeteelt, het rangschikken van het niet-landbouwkundige deel van het particulier grondbezit onder “wonen” en het niet meenemen van het noordelijk deel van het vliegveld.

Vergelijking van het vliegveld zoals gegeven wordt in dit vlekkenplan met de figuur op blz. 14 laat zien dat het boeiende rapport vele auteurs heeft die van verschillende bronnen uitgaan. De genoemde oppervlakten kloppen dan ook lang niet altijd.

Conclusie

Concluderend delen wij u mede dat vlekkenplan Model B, gezien de nabijheid van FMO en de “EAT historie”, qua rendement geen kans van slagen heeft en dat in vlekkenplan Model A sprake is van teveel versnippering, discutabele hantering van wegingsfactoren, en eveneens discutabel gebruik van begrippen als werkgelegenheid en economisch rendement.

Bij “wonen” (afgezien van villa’s op het Zuidkamp en in het Prins Bernardpark) wensen wij uitsluitend te denken aan landgoederen van tenminste 10 hectare, waarbij gedeeltelijk gedacht kan worden aan klinieken in plaats van landhuizen en recreatief wonen gekoppeld aan zorg.

Wij zijn ingenomen met de plaatsing van veeteeltbedrijvigheid op het vliegveldterrein, een grote wens van agrariërs die in onze stichting zijn vertegenwoordigd, tevens een wens van de Voorbereidingscommissie Landinrichting Enschede-Noord.

Aanbeveling

Wij verzoeken u bij de verdere uitwerking van de plannen rekening te houden met de hierboven door ons aangegeven aspecten.

Waar mogelijk en indien passend, zullen wij meewerken aan het vervolgproces.

Met vriendelijke groet,

Voor Lonneker Land,

D. Feil, voorzitter;

A.G. van Leersum, bestuurslid;

G.M.H. van de Velde, secretaris

Deze zienswijze wordt ondersteund en mede ondertekend door:

Twentse Werkgroep Natuurbehoud, secretaris: G.M.H. van de Velde, adres zie boven;

Stichting Natuur- en Milieuraad Hengelo, secretaris: R. Lehr, Postbus 685, 7550 AR Hengelo.